

شماره ۵۸۴

تاریخ ۱۳۶۲/۱۱/۲۴

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

بیت

شورای محترم نگهبان

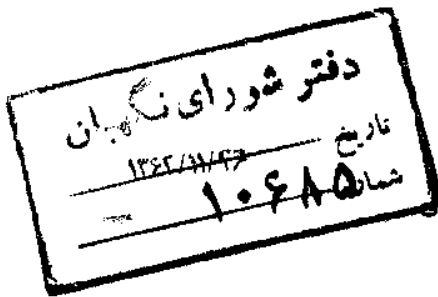
لایحه شماره ۵۲/۴۶۷۶ مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۳ دولت در خصوص نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز دوشنبه ۱۳۶۲/۱۱/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی بتصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال میشود. / ن

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

۱۳۶۲/۱۱/۲۴
۵۲

دفتر شورای نگهبان	
تاریخ	۱۳۶۲/۱۱/۲۴
شماره	۱۰۶۸۵

بخش اول

لایحه راجع به نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران

بخش اول - تعاریف و مقررات خاصه

ماده ۱- اصطلاحات مذکور در این قانون که در قوانین دیگر تعریف نشده بشرح زیر بیان میشود .

۱- "ربا" بر دو نوع است .

الف - ربای قرضی و آن بهره‌ایست که طبق شرط یا بنا و روال مقرض از مقرض دریافت نماید
ب - ربای معاملی و آن "زیاده" ای است که یکی از طرفین معامله را تدبیر عوض یا معوض از طرف دیگر دریافت کند بشرطی که عوضین مکیل یا موزون و عرفا یا شرعا از جنس واحد باشند .

۲- "زمین‌رها شده" زمین مسیوق به حیاتی است که مالک از آن اعراض کند .

تبصره - اعراض مالک باید در دگاه ثابت شود .

۳- "مباحثات اصلی" اموالی است که مالک و سابقه‌احیاء و تحجیر و حیازت نسبت به آنها

معلوم نباشد .

۴- "سوءاستفاده از موقوفات" عبارتست از تحصیل ثروت ناشی از طریق دروقف برخلاف

ترتیبی که شرع معین نموده باشد .

۵- "سوءاستفاده از مقاطعه‌کاریها و معاملات دولتی" عدم رعایت قوانین و مقررات و

شرایط در قراردادهائی است که بین دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی منعقد شده باشد و یا

اینکه در اثر اعمال نفوذ و روابط، معامله یا قراردادی برخلاف شرع و مصالح مسلم است

اسلامی انعقاد یافته باشد .

بخش دوم - در ترتیب رسیدگی و مقررات عمومی

ماده ۲- دارائی اشخاص حقیقی و حقوقی محکوم به مشروعیت و از تعرض مصون است

مگر در مواردیکه خلاف آن ثابت شود .

ماده ۳- بمنظور اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران شورای عالی

قضائی موظف است در مرکز هر یک از استانهای کشور و شهرستانهای آنها که لازم بداند شعبه یا شعبی

از دادگاه انقلاب را جهت رسیدگی و ثبوت شرعی دعاوی مطروحه معین نماید .

بخش اول

ماده ۴- در اجرای ماده ۳ این قانون هریک از وزارتخانه‌ها، سازمانها و شرکتها و دستگاههای دولتی و وابسته به دولت و شهرداریها موظف اند سوابق همه وزراء، معاونان، مدیران کل وزارتخانه و استان، ذیحسابیها، استانداران، فرمانداران، شهرداران، روسا و مدیریتها و سرپرستان سازمانها و شرکتها و حسب مورد پرونده‌های طرفین قراردادها و مقاطعه کاریها و سوء استفاده‌ها و تبانی‌های غیرقانونی و افراد و عوامل حیثی و میل بیت‌المال را حداکثر ظرف یکسال بررسی و هرگاه به‌موارد مشمول اصل ۴۹ قانون اساسی برخورد نمودند به‌صورت شکایت، دادخواست و یا گزارش در محاکم قضائی صالحه طرح نمایند.

ماده ۵- دادگاه موظف است راسا نسبت به مشروعیت اموال و دارائی اشخاص حقیقی یا حقوقی در موارد زیر رسیدگی نموده و حکم مقتضی را صادر نماید هرچند تا تاریخ تصویب این قانون در دادگاهها قرار منع تعقیب یا حکم برائت نسبت به جرائم غیرمالی آنان صادر شده باشد.

۱- کارمندان ساواک منحل.

۲- کسانی که عضویت یا فعالیت در تشکیلات فراماسونری و ارتباط با سازمانهای جاسوسی بین‌المللی داشته‌اند.

۳- اعضاء و صاحبان سهام در موسسات و شرکتها و مصدوره شده به حکم دادگاههای انقلاب یا چندملیتی و شرکتها و موسسات آمریکائی و اسرائیلی و انگلیسی.

۴- کلیه وزراء و معاونین آنان، استانداران، سفراء، وزیران مختار، روسای کل بانک مرکزی و مدیران کل بانکهای خصوصی و دولتی، مدیران عامل سازمانهای دولتی و موسسات وابسته به دولت، مدیران کل ثبت اسناد و املاک و اوقاف و روسای گمرک در رژیم گذشته.

۵- نمایندگان مجلسین شورای ملی و سنای سابق.

۶- روسای دیوانعالی کشور، دادستانهای کل کشور، روسای دادرسی و دادستانهای ارتش در رژیم گذشته.

۷- امرای ارتش و ژاندارمری و شهربانی و جانشینان آنان در رژیم گذشته.

۸- اشخاصی که در رژیم سابق مجری یا ناظر بر اجرای طرح‌های کزوسا ختمانی یا اختصاصی نظیر زندانها، مراکز اطلاعاتی، پایگاههای سری، کاخها، مراکز ساواک بوده‌اند و کلیه مقاطعه‌کاران و شرکتها و مهندسی مشاور که خارج از میزان مقرر و بدون رعایت ضوابط ظرفیت ارجاع کار در یک گروه یا درجه بندی خاص، ظرفیت ارجاع کارشان تغییر داده شده است.

۹- صاحبان قمارخانه‌ها، کازینوها، کاباره‌ها و سایر کنندگان اماکن فحشا و فساد و مراکز تولید و توزیع مواد غذائی و کالای حرام.

مجلس

- ۱۰- صاحبان سینما و تئاتر و استودیو در رژیم سابق .
- ۱۱- شرکتهای پیمانکاری و ساختمانی ، مهندسی مشاور ، بازرگانی ، صنعتی و امثال آنها که از خانواده واقربای پهلوی یا اقربای درجه یک مقامات مملکتی بشرح مندرج در قانون منع مداخله کارکنان دولت مصوب ۱۳۳۷ در آن صاحب سهم بوده اند .
- ۱۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که دارای نمایندگی انحصاری شرکتهای بزرگ خارجی بوده و به امر صادرات یا واردات کالا یا مباشره یا مع الواسطه اشتغال داشته اند .
- ۱۳- کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که مبادرت بفروش یا تصاحب اراضی مسوات و مباحات اصلی نموده اند .
- ماده ۶- اشخاص حقیقی و حقوقی مذکور در ماده ۵ مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ دادگاه صورت اموال و دارائی خود و خانواده تحت تکفل خود را به دادگاه تسلیم و رسید آن را دریافت دارند .
- ماده ۷- در صورتیکه اموال نامشروع از اموال عمومی یا انفال باشد محکوم به در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران قرار میگیرد .
- ماده ۸- دادگاه پس از احراز نامشروع بودن اموال و دارائی اشخاص حقیقی و یا حقوقی در صورتیکه مقدار و صاحب آن معلوم باشد باید بلافاصله آنرا به صاحبانش رد کند و در صورتیکه مجهول المالك باشد در اختیار ولی امر قرار خواهد داد و چنانچه مقدار مال نامشروع معلوم نباشد در صورتیکه قدر متیقن داشته باشد به مقدار آن گرفته و به ترتیب فوق عمل می نماید و در صورتیکه قدر متیقن نداشته باشد خمس آنرا گرفته در اختیار ولی امر قرار خواهد داد .
- ماده ۹- اگر در ضمن دادرسی معلوم گردد که اموال و دارائی نامشروع بنحوی از متصرف نامشروع منتقل به دیگری شده است و فعلا در اختیار او نیست متصرف فعلی این اموال و دارائی بنا بر حکم ضمان ایادی متعاقبه ، ضامن است و نسبت به عین مال طبق ماده ۷ رفتار خواهد شد .
- تبصره ۱- در صورت تلف عین کسی که مال نزدا و تلف شده باید مثل یا قیمت آنرا بپردازد و میتواند طبق ضوابط شرعی و قانونی به هر یک از ایادی ماقبل خود رجوع نماید .
- تبصره ۲- در صورتیکه متصرف فعلی اینگونه اموال و دارائی از جمله اشخاصی باشد که نیاز او ضرورتا با استفاده از مال محرز بوده و در صورت استرداد دچار عسر و حرج خواهد شد ، با عنایت به مصالح مجتمع اسلامی و بنا به تشخیص حاکم شرع تصمیم مناسب اتخاذ خواهد شد .

بجانب

ماده ۱- اگر دادگاه احراز کند که ثروت نامشروع از ارتکاب جرم حاصل شده است مجرم را به مجازات لازم محکوم میکند مشروط بر اینکه در مورد جرم مذکور قبلاً رای صادر نشده و یا اینکه مشمول عفو مقام رهبری واقع نشده باشد .

ماده ۱۱- مشروعیت مالکیت ورثه بر میراث اشخاص مذکور در ماده ۵ این قانون ، فرع بر مشروع بودن مالکیت مورث بر آن اموال است .

ماده ۱۲- در موارد هبه و صلح و تعهد بنفع شخص ثالث و نظایر آن اگر ثابت شود که غرض و اهب ، مصالح ، متعهد و غیر آنها ، دادن رشوه یا تبانی جهت حیف و میل ثروتهای عمومی و دولتی و یا تقلب نسبت به قانون بوده است اموال ناشی از اعمال فوق نامشروع محسوب میگردد .

ماده ۱۳- در صورتیکه دادگاه احراز کند که شکایت شاکی از روی سوء نیت و برخلاف واقع است شاکی به مجازات مفتتری محکوم خواهد شد و با گذشت مفتتری علیه تعقیب یا اجرای مجازات موقوف میگردد .

ماده ۱۴- هرگونه نقل و انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی بمنظور فرار از مقررات این قانون پس از اثبات باطل و بلا اثر است انتقال گیرنده در صورت مطلع بودن و انتقال دهنده به مجازات کلاهبرداری محکوم خواهد شد .

ماده ۱۵- هر نوع عوضاً خود بابت هرگونه انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی در حکم مال نامشروع است .

لایحه قانونی فوق مشتمل بر پانزده ماده و سه تبصره در جلسه روز دوشنبه بیست و چهارم بهمن ماه یک هزار و سیصد و شصت و دو بتصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است . / ن

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی
۱۳۵۷/۱۱/۱۲
۵۲